

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Postkonfliktní rekonstrukce v oblastech konfliktů o zdroje

Matouš Menšík

Plzeň 2021

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
Katedra politologie a mezinárodních vztahů
Studijní program Politologie
Studijní obor Mezinárodní vztahy – teritoriální studia

Bakalářská práce
Postkonfliktní rekonstrukce v oblastech konfliktů o zdroje
Matouš Menšík

Vedoucí práce:

Doc. PhDr. Šárka Cabadová Waisová, Ph.D.
Katedra politologie a mezinárodních vztahů
Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2021

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2021

.....

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce Doc. PhDr. Šárce Cabadové Waisové, Ph.D. za cenné rady, konzultace a celkové pomoci při psaní. Dále bych chtěl poděkovat mé rodině za ochotu a trpělivost během psaní práce. V neposlední řadě bych rád poděkoval své přítelkyni, Natálii, za obrovskou podporu, pomoc a nápady.

Seznam zkratek

ADF	Allied Democratic Forces	Spojenecké demokratické jednotky
DDR	Disarmament, Demobilisation, Reintegration	Odzbrojení, demobilizace, reintegrace
DRK		Demokratická republika Kongo
FADRC	Forces Armées de la République Démocratique du Congo	Armádní jednotky Demokratické republiky Kongo
FDLR	Forces démocratiques pour la libération du Rwanda	Demokratické jednotky za svobodu Rwandy
FNLA	Frente Nacional de Libertação de Angola	Národní fronta pro osvobození Angoly
FLEC	Frente para a Libertação do Enclave Cabinda	Fronta za osvobození enklávy Cabinda
IPIS	International Peace Information Service	Mezinárodní mírová informační služba
KPCS	Kimberley Process Certification Scheme	Kimberlejský proces certifikace
MLC	Mouvement pour la Libération du Congo	Hnutí za svobodu Konga
MONUC	Mission de l'Organisation des National Unies en République Démocratique du Congo	Mise OSN v Kongu
MONUSCO	Mission de l'Organisation des Nations Unies pour la stabilisation en République démocratique du Congo	Mise OSN v Kongu
MPLA	Movimento popular de libertação de angola	Angolské Lidové hnutí za osvobození Angoly
NDDC	Niger Delta Development Comission	Komise pro vývoj delty Nigéru
NDDRP	National Disarmament, Demobilization and Reintegration Program	Národní program na odzbrojení, demobilizaci a reintegraci
NPFL	National Patriotic Front of Liberia	Národní vlastenecká fronta Libérie
OPEC	Organization of the Petroleum Exporting Countries	Organizace zemí vyvážejících ropu
OSN		Organizace spojených národů
PKR		Postkonfliktní

		rekonstrukce
RUF	Revolutionary United Front	Jednotná revoluční fronta
SLST	Sierra Leone Selection Trust	Sierra Leone Selection Trust
UNAMSIL	United Nations Mission in Sierra Leone	Mise OSN v Sierra Leone
UNITA	União Nacional para a Independência Total de Angola	Národní svaz za úplnou nezávislost Angoly
UNOMSIL	United Nations Observer Mission in Sierra Leone	Pozorovatelská mise OSN v Sierra Leone

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Postkonfliktní rekonstrukce jako poslední fáze vývoje konfliktu – podstata, definice, pilíře	4
2.1 Definice Postkonfliktní rekonstrukce.....	5
2.2 Pilíře Postkonfliktní rekonstrukce.....	5
2.2.1 Obnova a udržení bezpečnosti	5
2.2.2 Právo a usmíření.....	6
2.2.3 Sociální a ekonomický blahobyt	6
2.2.4 Vládnutí a spoluúčast.....	6
2.3 Historický vývoj Postkonfliktní rekonstrukce	7
2.3.1 Ekonomický liberalismus.....	7
2.3.2 Suverenita jako výzva po konci studené války	8
2.3.3 Skromný konsocialismus.....	8
2.4 Agenda pro mír	9
3. Postkonfliktní rekonstrukce v oblasti konfliktů o zdroje	10
3.1 Konfliktní zdroje	10
3.2 Oblasti Postkonfliktní rekonstrukce ovlivněné konfliktními zdroji	11
3.2.1 Příklad Nigérie	11
4. Demokratická republika Kongo	13
4.1 Historie Demokratické republiky Kongo a nerostné zdroje.....	13
4.1.1 První a druhá konžská válka	14
4.2 Koltan.....	15
4.3 Státní a nestátní aktéři	15
4.3.1 Tamější aktéři.....	15
4.3.2 Regionální aktéři	16
4.3.2.1 Rwanda	16
4.3.2.2 Uganda	17
4.4 Postup Postkonfliktní rekonstrukce na území Demokratické republiky Kongo ze strany nestátních aktérů	17
4.4.1 Postup OSN.....	17
4.4.2 Postup Světové banky	18
4.5 Dosavadní postup Postkonfliktní rekonstrukce v oblasti státu a státních aktérů	19
5. Sierra Leone	20
5.1 Historie Sierra Leone	20
5.1.1 Nezávislost a stínová vláda	20
5.1.2 Občanská válka	21

5.2 Krvavé diamanty	23
5.3 Postup postkonfliktní rekonstrukce na území Sierra Leone.....	24
5.3.1 Postup OSN.....	24
5.3.2 Postup ze strany organizace Kimberley Process	25
5.4 Dosavadní postup Postkonfliktní rekonstrukce.....	27
6. Angola.....	27
6.1 Historie Angoly.....	27
6.1.1 Nezávislost Angoly	28
6.1.1.1 Nezávislá hnutí a okolní události	28
6.1.1.2 Průběh nezávislosti	28
6.1.2 Občanská válka	29
6.2 Krvavé diamanty	31
6.3 Postup postkonfliktní rekonstrukce na půdě Angoly	32
6.3.1 Postup ze strany organizace Kimberley Process	32
6.3.2 Postup postkonfliktní rekonstrukce ze strany Číny.....	33
6.4 Dosavadní postup postkonfliktní rekonstrukce	34
7. Výstup z analýzy - postkonfliktní rekonstrukce ve vybraných oblastech.....	35
7.1 Postkonfliktní rekonstrukce na území Demokratické republiky Kongo	35
7.2 Postkonfliktní rekonstrukce na území Sierra Leone.	36
7.3 Postkonfliktní rekonstrukce na území Angoly	37
8. Závěr	39
Použité zdroje.....	42
Resume.....	49

1. Úvod

Postkonfliktní rekonstrukce (dále jen PKR) je jedním z významných témat disciplíny Mezinárodní vztahy. Využívá se v oblastech, ve kterých byl nějakým způsobem ukončen násilný konflikt, který poškodil danou oblast a společnost. Za svůj hlavní cíl si klade, jak již z názvu vyplívá, nějakým způsobem zrekonstruovat danou oblast. John J. Hamre a Gordon R. Sullivan dělí výkon PKR do 4 tematických pilířů. Prvním je obnova a udržení bezpečnosti, druhým právo a usmíření, třetím sociální a ekonomický blahobyt a čtvrtým je vládnutí a spoluúčast. Tyto pilíře pomyslně oddělují výkon činností v průběhu rekonstrukce. Během historie nalezneme mnoho příkladů, kdy byla rekonstrukce využita. Známymi případy jsou poválečné Německo a Japonsko. Tehdy se po konci druhé světové války jednalo o státy, které stály na straně poražených. Spojené státy americké vytvořily program, díky kterému začala PKR. Rekonstrukce obou států však byla specifická, protože taktéž zahrnovala prvky demokratizace a denacifikace. V současné době se jedná o velmi silné státy a například z ekonomického pohledu zapadají mezi 10 nejvyspělejších. Avšak v průběhu studené války nebyla PRK téměř využívána. Postupně se k jejímu využití začaly mezinárodní organizace a Organizace spojených národů (dále jen OSN) vracet po konci studené války, která skončila v 90. letech 20. století. Bylo to dáno tím, že začaly narůstat konflikty, především v oblastech tzv. třetího světa. PKR nezačala být využívána pouze tam. Její využití můžeme nalézt i v Evropě, kdy se rozpadla bývalá Jugoslávie a následně na jejím bývalém území proběhla válka v Bosně a Hercegovině.

V posledních desetiletích se stává pro PKR stále důležitější otázka přírodních zdrojů, jako je třeba půda, vodní zdroje, anebo konkrétní zemědělské produkty, jako kakao či káva. Právě přírodní zdroje jsou nástrojem, který slouží jako hybná síla, a především finančním zdrojem k vedení ozbrojených konfliktů. Existuje mnoho konfliktů, kdy přírodní zdroje sehrály důležitou roli. Mezi známé

příklady spojené se zdroji můžeme jmenovat Sierra Leone, kde důležitou roli sehrály již zmíněné kakao a káva. Dále pak nerostné kovy v Demokratické republice Kongo, či ropa v oblasti Středního východu, především pak v Iráku. Novodobá PKR se díky mnoha letům zkušeností změnila v oblasti přístupu, strategie i postupu, které jsou využívány, a to i v oblasti PKR přírodních zdrojů.

Cílem mé bakalářské práce je analyzovat podobu PKR v oblastech, kde byl ukončen konflikt o zdroje. K dosažení cíle práce mi pomohou mnou stanovené výzkumné otázky.

1. Jak se skutečnost, že jednou z příčin ozbrojeného konfliktu byly přírodní zdroje, promítá do PKR?
2. Za využití jakých nástrojů PKR v oblastech, kde byl konflikt o zdroje, probíhá?
3. Jaký aktér dohlíží na průběh PKR a kdo jí vykonává?
4. Jedná se o nějaké státy, mezinárodní organizace či regionální organizace?
5. Je v daných oblastech zájem o PKR ze strany obyvatel či vlády?

Přičemž poslední otázka je velice důležitá, neboť pro úspěšnou PKR je nutný právě zájem ze strany daného státu.

Ke svému výzkumu jsem si vybral konkrétně tři oblasti. Jak jsem již zmínil, demonstrovanými oblastmi jsou státy, kde proběhl ozbrojený konflikt o zdroje. Jedná se tedy o státy, kde jsou naleziště různých přírodních zdrojů. Prvním státem je Demokratická republika Kongo, dále Sierra Leone a třetím státem je Angola.

V průběhu psaní bakalářské práce využiji několik druhů zdrojů. Budu kombinovat jak tištěné, tak i internetové zdroje. Jak jsem již na začátku zmínil, během svého výzkumu budu bádát ve třech daných oblastech. O každé oblasti existují jiné typy publikací, a proto budu využívat různé prameny. Hlavním zdrojem informací bude především stránka Environmental Peacebuilding, na které navazuje mnoho výzkumných publikací od lidí, kteří se zajímají o environmentální oblast výzkumu.

V samotné práci během zkoumání postkonfliktních oblastí budu postupovat empirickou metodou, kdy budu postupně získávat informace o daných oblastech. Každá zkoumaná oblast bude rovna jedné kapitole. Během svého výzkumu se taktéž pokusím odpovědět na zadané výzkumné otázky a s jejich pomocí naplnit cíl mé práce. V závěru vyhodnotím, jakým způsobem, a zda vůbec probíhá PKR.

Bakalářská práce se bude skládat z následujících kapitol. V úvodní kapitole vysvětlím podstatu PKR a popíši pilíře, ze kterých se skládá. Pro pochopení funkčnosti je důležité vědět, jak každý pilíř funguje. V další části představím stručně historii vývoje PKR. Následně se budu ve zbývajících částech práce věnovat každé oblasti výzkumu zvlášť a zaměřím se během toho na postup PKR a mé stanovené výzkumné otázky. První oblastí výzkumu je Demokratická republika Kongo, která je velice bohatá na nerostné suroviny, především pak koltan. Ten se hojně využívá v elektronických zařízeních jako jedno z jader funkčnosti. Další oblastí mého výzkumu je stát Sierra Leone, konkrétně pak diamanty, které se v oblasti hojně těží. Samotným diamantům se taktéž přezdívá „krvavé“, pro těžké podmínky, které horníky provází při těžbě. Poslední a třetí oblastí mého výzkumu je Angola a taktéž diamanty, jako v případě Sierra Leone. Všechny tři oblasti jsem si vybral právě z důvodu probíhajících bojů o zdroje. U konžského koltanu je zajímavé zjistit, proč je tento nerost tak žádanou komoditou, že stojí za ozbrojený konflikt. V případě diamantů v Sierra Leone mě zajímá přístup k samotné těžbě této vzácné suroviny. U Angoly, u které budu taktéž analyzovat diamanty, mě zajímá, jak se situace liší v zemi na rozdíl od Sierra Leone.

2. Postkonfliktní rekonstrukce jako poslední fáze vývoje konfliktu – podstata, definice, pilíře

PKR zpravidla začíná po ukončení konfliktu, kdy se vyhlásí příměří nebo vítězná strana dosáhne svého cíle. Je ovšem velice komplikované definovat, kdy samotná PKR končí. Například během průběhu PKR v zemi může nastat nestabilní režim, který zkomplikuje její vývoj. Zpravidla samotná rekonstrukce končí ve chvíli, kdy se politická, ochranná a ekonomická složka stabilizují. Zároveň se složky nestanou součástí ozbrojeného konfliktu nebo na něj nemají vliv. Místo toho se zmíněné složky zajímají o rozvojové činnosti v zemi. Na půdě daného státu operují míroví aktéři z mezinárodního, státního a substátního hlediska. K úspěšné rekonstrukci se snaží spolupracovat s místními aktéry, jako třeba vládními subjekty. Každý z těchto aktérů má své vlastní nástroje na aplikování rekonstrukce. Během vykonávání PKR mohou nastat pro aktivní aktéry v zemi různé výzvy, jako třeba etnická a politická polarizace, korupce nebo slabé postavení vlády. Výzev, kterým musí aktéři čelit v zemi, je však mnohem více (Lujala – Rustad 2012: 5).

PKR můžeme chápat mnoha jinými způsoby. Šárka Waisová ve svém článku “Bezpečnostně-rozvojový vztah: typologie, historie a implementace měnícího se paradigmatu” popisuje PKR jako: “Postkonfliktní rekonstrukce tvoří samotné jádro přístupu snažícího se integrovat rozvoj a budování míru a bezpečnosti, neboť ‘je to oblast, v níž se odehrává většina aktivit a z níž se generuje většina zkušeností’. Cílem postkonfliktní pomoci je prostřednictvím rozvojové intervence v oblastech, jako je výstavba infrastruktury, poskytování klíčových služeb, posilování svobody médií, usmíření, budování právního státu, demobilizace a reintegrace vojáků a např. posilování demokratického vládnutí, vytvořit takové prostředí, v němž se nebude opakovat ozbrojený konflikt a společnost bude schopna řešit případné spory bez použití násilí (Waisová 2011: 96).”

2.1 Definice Postkonfliktní rekonstrukce

John J. Hamre¹ definuje PKR jako novodobé “budování národa”. Věří, že silné státy by měly pomoci tzv. “failed states”². Nemělo by jim jít pouze o lidskou bezpečnost, ale také národní. V daných rozpadlých státech se mohou později vytvořit nové hrozby, organizovaný zločin, mezinárodní obchod s drogami nebo hrozby pramenící z environmentálního sektoru (Hamre – Sullivan 2002: 85).

Od konce druhé světové války se mezinárodní aktéři, jako OSN, Mezinárodní měnový fond, Světová banka, Rozvojový program OSN a další se více zajímají a zakládají zdroje k uplatnění PKR. Za svoje cíle si kladou hlavně pomoc civilnímu obyvatelstvu v dané zemi. Zároveň prosazují založení světového nebo regionálního programu. Dále světovou stabilitu, bezpečnost, a především budování demokratických hodnot (Jabareen 2012: 108)

2.2 Pilíře Postkonfliktní rekonstrukce

Jak jsem již v úvodu práce psal, nespočet autorů píše o PKR a definují jí do tzv. pilířů. Kromě Johna J. Hamreho a Gordona R. Sullivana můžeme taktéž zmínit Päivi Lujala a Siri Aas Rustad. Věří, že k jejímu úspěšnému provedení se musí stavět na čtyřech základních pilířích, které se soustředí na konkrétní část rekonstrukce.

2.2.1 Obnova a udržení bezpečnosti

Prvním pilířem je obnova a udržení bezpečnosti. Ta se začíná uplatňovat vzápětí při vstupu aktérů na půdu dané země. Za svůj cíl si klade vytvoření veřejné bezpečnosti, zajištění bezpečného prostředí pro život, a především zorganizování ochranných institucí, které jsou legitimní (Lujala – Rustad 2012: 5). Bezpečnost by se neměla pouze zajímat o celek jako takový, ale především o

¹ John J. Hamre je v současné době prezidentem Centra strategických a mezinárodních studií. Snaží se zajistit vojenské postavení Spojených států a vytvoření dobrého jména armády, která pomáhá ve světě.

² Robert Rotberg ve zkratce popisuje failed state, tedy rozpadlý stát jako ten, ve kterém má konflikt masivní dopad na chod země. Bojují zde proti sobě frakce. Lidé se v zemi necítí bezpečně a stále jim hrozí nebezpečí (Rotberg 2003: 5).

jedince. Pokud je základní bezpečnost na území státu zajištěna, je položen základní stavební kámen pro ostatní pilíře (Hamre – Sullivan 2002: 91).

2.2.2 Právo a usmíření

Po bezpečnosti následuje právo a usmíření. V tomto pilíři si aktéři dávají za cíl vyřešit situaci, která v zemi nastala. Další činností tohoto pilíře je vytvoření nestranného a odpovědného legálního systému. Důležitou součástí je především vytvoření donucovacího aparátu a justice. Posledním bodem je taktéž snaha získat na svoji stranu bývalé bojovníky konfliktu a různé oběti (Hamre – Sullivan 2002: 91).

2.2.3 Sociální a ekonomický blahobyt

Třetí pilíř staví na sociálním a ekonomickém blahobytu. Aktéři se snaží zajistit ekonomické a sociální potřeby obyvatelům země. Jedná se například o zlepšení zdravotnictví a zajištění základního vzdělání do všech oblastí (Lujala – Rustad 2012: 6). Dalším bodem je založení nadací na celkové zlepšení ekonomické situace. Aktéři se snaží zasvětit obyvatelstvo do různých programů, které jsou udržitelné pro životní prostředí. Nedílnou součástí je vytvoření bezpečnostních složek, které chrání obyvatelstvo před všemi možnými problémy, jako je především hladomor a velmi těžce léčitelné nemoci. Pokud je obyvatelům zajištěna úleva, následně se pilíř soustředí více na sociální a ekonomický rozvoj (Hamre – Sullivan 2002: 91).

2.2.4 Vládnutí a spoluúčast

Poslední pilířem je vládnutí a spoluúčast. V tomto pilíři je důležité vytvořit efektivní politickou instituci, která by reprezentovala obyvatelstvo. Dalším důležitým bodem je správa veřejných sektorů (Lujala – Rustad 2012: 6). Občanům by mělo být přičleněno právo na participaci k pořádání voleb a právo na výměnu svých názorů přes advokátní skupiny, různá občanská sdružení a taktéž média (Hamre – Sullivan 2002: 92).

K těmto pilířům se v roce 2002 vyjádřil bývalý generální tajemník OSN, Kofi Annan. Ten prohlásil: “Všechny úkoly: humanitární, vojenské, politické,

sociální a ekonomické jsou vzájemně propojené a lidé, kteří jsou v nich začleněny, musí společně spolupracovat. Nemůžeme očekávat úspěch v každém z nich, pokud je nebudeme sledovat všechny najednou jako součást kohezivní strategie. Pokud zdroje pokulhávají v nějaké části, ostatní části se mohou rozpadnout (Hamre – Sullivan 2002: 92).”

2.3 Historický vývoj Postkonfliktní rekonstrukce

Pro pochopení vývoje PRK je vhodné si v následujících podkapitolách ve stručnosti představit její historii, která byla ovlivněna tehdejšími ději ve světě. Díky těmto událostem se formulovala PKR až do své současné verze.

Mezi počátky PKR můžeme řadit Marshallův plán, který byl uplatněn po konci druhé světové války. Tehdy se USA snažily nabídnout finanční podporu poválečné Evropě, která ji přijala. Snažily se společně navázat přátelské vztahy a co se týče obchodu, vytvořit transatlantickou spolupráci (Barakat – Zyck 2009: 1069). V následujících podkapitolách rozeberu vývoj uplatňování PKR a popíši její historický vývoj, který byl popsán v článku od Sultana Barakata a Stevena A. Zycka. Právě zmínění autoři jej ve svém článku “The Evolution of Post-Conflict Recovery” rozdělují do 3 historických částí.

2.3.1 Ekonomický liberalismus

První fází je tzv. ekonomický liberalismus. Ten se vyvíjel po konci druhé světové války a tím pádem i po Marshallově plánu. Fáze byla silně ovlivněna bipolaritou ze strany USA a Sovětského svazu. Oba státy financovaly země, ve kterých chtěly mít politický vliv. Během 70. a 80. let se začala uplatňovat zmíněná liberalizace ekonomiky. Velkou roli sehrály Bretton-Woodské instituce. Dále začínají vznikat nevládní organizace a fondy. Vývoj byl také silně ovlivněn paradigmatem, který se soustředil na lidskou bezpečnost (Barakat – Zyck 2009: 1073–1074).

2.3.2 Suverenita jako výzva po konci studené války

Druhá historická fáze se dá volně přeložit jako “Suverenita jako výzva po konci studené války”. Ve světě se rozpadla bipolarita a některé země již nebyly finančně podporovány. V různých státech byly prováděny státní převraty. Během 90. let proběhlo ve světě 32 válek a přes 50 konfliktů, především vnitrostátních³ (Barakat – Zyck 2009: 1074).

PKR se snažila prosadit strategii odzbrojení, demobilizace a reintegrace⁴. Během druhé fáze je dále kladen větší důraz na export, především pak na země v západní Africe, které mají velké naleziště nerostných zdrojů. V této době vzniklo spousta nových neziskových a nevládních organizací. Během 10 let jejich počet vzrostl o neuvěřitelných 103 % (Barakat – Zyck 2009: 1075).

2.3.3 Skromný konsocialismus

Poslední, třetí historická fáze se nazývá “Skromný konsocialismus”. Fáze se začala uskutečňovat ke konci 90. let a byla silně ovlivněna teroristickými úkoly z 11. září 2001. Na základě této události, která měla silný dopad na americko-arabské vztahy, vyhlásily Spojené státy americké celosvětovou válku proti terorismu, kdy se snaží terorismus porazit a taktéž si kladou za cíl dosáhnout větší míry demokratizace v nově vznikajících státech. V této fázi si můžeme všimnout rostoucího čísla ve spojitosti s vytvářením nových fondů týkající se PKR a hlavně organizací, které se na tyto fondy soustředí a snaží se je lépe reflektovat daným státům (Barakat – Zyck 2009: 1075–1077).

³ K vnitrostátním konfliktům se vyjádřil i Taylor B. Seybolt, který věří že: “Většina vnitrostátních konfliktů nezůstane uzavřena v rámci hranic jedné země. Pro vnitrostátní konflikty jsou typické transnárodní (tj. přeshraniční) charakteristiky, jako je např. Příliv uprchlíků, ilegální mezinárodní obchod s nerostným bohatstvím a se zbraněmi a pronikání opozičních i vládních vojsk přes mezistátní hranice (Bureš 2003: 28).”

⁴ Strategie je známá pod anglickou zkratkou DDR (disarmament, demobilisation, reintegration) (Barakat – Zyck 2009: 1074).

2.4 Agenda pro mír

Důležitým historickým milníkem v řešení PKR i peacebuildingu byla zpráva vydaná v roce 1992 Boutrosem Boutrosem Ghalim⁵, která se nazývá Agenda pro mír. Ghali se v několika kapitolách zabývá řešením konfliktů. V 7. kapitole poukazuje na to, že peacemakingové a peacekeepingové operace budou úspěšné, pokud se vynaloží jisté činnosti k zajištění mírů. Následně Ghali popisuje v kapitole základní prvky PKR, jako je ukončení občanských nepokojů, odzbrojení, zničení zbraní, pokusit se navrátit uprchlíky do země, kontrolované volby a zajištění silné pozice vlády. Ghali dále píše, že okolní státy by měly vzájemně spolupracovat, ať už je to například z pohledu zemědělství. Věřící v tzv. preventivní diplomacii, která má zabránit vytvoření konfliktu. “Preventivní diplomacie slouží k vyhýbání se krizi. Post-konfliktní budování míru slouží k zabránění opakování se (Ghali 1992: 32–33).”

⁵ Boutros-Boutros-Ghali byl generální tajemník OSN v 90. letech.

3. Postkonfliktní rekonstrukce v oblasti konfliktů o zdroje

3.1 Konfliktní zdroje

Podle Světové banky se dají přírodní zdroje definovat jako: “materiály které se nachází v přírodě a jsou základní či užitečné pro člověka, jako voda, vzduch, země, lesy, ryby a divoká zvěř, ornice a minerály (United States Institute of Peace 2007: 3).” Existuje mnoho přírodních zdrojů, kdy některé z nich můžeme nazývat “konfliktními”. Mezi ně se mohou řadit dřevo, nerostné materiály nebo například opium. Právě tyto zdroje jsou často v hledáčku místních rebelských skupin, které se jich chtějí zmocnit (Le Billon 2012: 26). Zdroje slouží zemím jako součást velkého bohatství z hlediska exportu. Často jsou spojeny s konflikty v daných zemích. Díky nim vznikají kriminální aktivity nebo se může změnit podoba státu, kdy dojde k oslabení a následnému obsazení armádou či jiným subjektem. Na základě nějaké násilné aktivity ze strany ozbrojené skupiny může velmi často nastat státní převrat. Následné spojení konfliktů o zdroje má za následek ovlivnění ekonomiky, migraci obyvatel, ničení životního prostředí či rozdílné rozdělování příjmů (Humphreys 2005: 508–512).

Konflikt o zdroj může být například i voda. V našich podmínkách a v běžném životě člověka tak jak jej známe my, se jeví boj o vodu jako nepředstavitelný. Existují případy, kdy vznikly konflikty například v Pákistánu a Bolívii kvůli špatné distribuci vody. Dalším příkladem je ropa, kdy probíhaly spory na území Kuvajtu a během 90. let minulého století proběhla válka v Perském zálivu. Problémem však je, že tyto konflikty trvají déle, než konflikty odehrávající se v 80. letech. Hlavní příčinou je to, že je velice “snadné” je zachovat a financovat (United States Institute of Peace 2007: 4).

Spojení konfliktů o přírodní zdroje můžeme nazvat jako “prokletí zdrojů”⁶, kdy země, které jsou bohaté na přírodní zdroje, jsou mnohem méně

⁶ Z anglického resource curse (Lalji 2007: 34).

bohaté z ekonomického hlediska. Je to způsobeno zejména špatnou vládou daného státu. Naopak státy, které trpí nedostatkem přírodních zdrojů jsou na tom mnohdy ekonomicky lépe. Problémem pak je, že díky tomuto prokletí se země bohaté na zdroje soustředí převážně na omezení investic do lidského kapitálu a spíše podporují korupci (Lalji 2007: 34).

S tímto prokletím je spojena i “holandská nemoc”⁷, která se dá jednoduše vysvětlit jako: “fenomén, kdy objevení podstatného přírodního bohatství negativně ovlivní národní ekonomiku (Mähler 2012: 395).” Právě holandská nemoc má za následek to, že konflikt je financován díky zdrojům a má na jeho následný vývoj obrovský vliv (Humphreys 2005: 513).

3.2 Oblasti Postkonfliktní rekonstrukce ovlivněné konfliktními zdroji

Jak jsem již v druhé kapitole psal, PKR začíná zpravidla po ukončení konfliktu nebo vítězstvím jedné strany. Je však velice vhodné představit některé oblasti, ve kterých se provádí nebo provedla PKR na úkor konfliktních zdrojů a díky kterým konflikt proběhl. Můžeme nalézt mnoho příkladů po celém světě.

3.2.1 Příklad Nigérie

Jedním z takových příkladů je například Nigérie. V této zemi je oblast známá jako “delta Nigéru”, v níž se nachází obrovské naleziště ropy. Na konci 60. let minulého století tvořila ropa vývoz až 50 %. Právě v těchto letech se místní pokusili o secesi Biafry⁸, která následně rozpoutala občanskou válku. Ta probíhala v letech 1967–1970. Ve válce se bojovalo především o příjmy z těžby ropy (Mähler 2012: 393).

Postupnou PKR začíná země pociťovat téměř po třiceti letech od konce války, kdy v roce 1998 prochází procesem demokratizace. Novodobá vláda vyhlásila zákony týkající se těžby ropy, protože si uvědomovala zásadní problémy, které v minulosti konflikt o ropu způsobil. Zároveň prosadila zákony, které dovolovaly zabavování zbraní pašeráckým a radikálním skupinám.

⁷ Doslovně přeloženo z anglického “Dutch Disease” (Mähler 2012: 395).

⁸ Jedná se o rozsáhlé území, které se nachází právě ve zmíněné deltě.

Následně v roce 2000 tehdejší prezident Olusegun Obasanjo vytvořil speciální komisi zabývající se deltou. Jedná se o Niger Delta Development Commission, ve zkratce NDDC. Ta si za svůj cíl klade zlepšit ekonomickou, sociální a environmentální stránku oblasti. Poté nalákat investory z cizích zemí a celkově “zkrášlit” oblast turistům (Mähler 2012: 396–397).

Důležitým hráčem se na poli delty stávají Spojené státy americké, které mají zájem o ropu. Především pak z důvodu, aby ropu nemusely pořizovat z oblasti Středního východu, kde tím, že zde ropu pořizují, podporují jistým způsobem tamější režim. Nestačí jim však produkce, která se vytěží z delty, a proto se zde snaží více prosadit své zájmy a investice. Zároveň věří, že pokud selepší stávající situace v deltě, tak cena ropy klesne a tamější obyvatelstvo bude vzkvétat (Asuni 2009: 2–3).

Je samozřejmostí, že PKR probíhá v každé zemi jinak. Na tomto příkladu jsem chtěl stručně představit, jak bude následná struktura práce vypadat. Ve svých oblastech se však budu hlouběji zajímat, zda PKR opravdu probíhá, či ne a do jaké míry dokáže zajistit pozvolný přechod k demokracii. Z tohoto příkladu nemůžeme plně usoudit, zda PKR probíhá, jen můžeme zjistit, že se něco v oblasti děje.

4. Demokratická republika Kongo

4.1 Historie Demokratické republiky Kongo a nerostné zdroje

Demokratická republika Kongo (dále jen DRK) je stát nacházející se ve středu Afriky. Znamější je však pod jmény Zaire nebo jednoduše Kongo. Tento stát je se svojí rozlohou velký jako západní Evropa, přesněji 2,3 milionu kilometrů čtverečních. Nachází se v něm obrovské množství nerostného bohatství, jako zlato, diamanty, koltan a další (Lalji 2007: 34). Právě díky zmíněnému nerostnému bohatství byla pozice DRK v minulosti zajímavá a někdy až bolestně krutá. Během koloniálních časů byla země vykořisťována belgickým králem Leopoldem II., který si ze země vytvořil své panství a nelidskými prostředky si podmanil tamější obyvatelstvo. O králi je také známo, že jeho oblíbeným trestem bylo uřezávání končetin těm, kteří nějakým způsobem odporovali jeho režimu. Po ukončení hrůzovlády krále Leopolda II. bylo opět Kongo přivlastněno Belgii, která byla ve vládě mírnější než král. Přesto ale pokračovala ve vykořisťování tamních obyvatel a přírodního bohatství (Youtube 2019).

Nerostné bohatství dále ovlivnilo DRK v době druhé světové války. Tehdy Američané konstruovali jaderné bomby na přípravu útoku na japonská města Hirošima a Nagasaki. DRK zde hrála velkou roli, jelikož se na jejím území těžil uran, který byl potřebný k následné konstrukci. Problémem však bylo, že DRK z toho nezískala žádný zisk oproti Belgii, která si díky tomu ulehčila při placení válečných dluhů (Kabamba 2012: 124–125). Roku 1960 se Kongo stává nezávislým státem a mnoho přistěhovalců, především Belgičanů, odchází ze země (Youtube 2019).

Dalším historickým milníkem byla vláda diktátora Mobuta v době studené války. Ten spravoval tzv. kontingentní ekonomiku⁹, která pomáhala pouze jeho

⁹ Tento styl ekonomiky znamená v praxi počet daného zboží, komodity či cokoliv jiného, které se dle zákona má odevzdat nebo přijmout.

osobě¹⁰, nikoliv celé zemi (Kabamba 2012: 125). Prezident Mobuto Sese Seko byl následně svržen v roce 1997. Za tím vším stál Laurent Désiré s podporou Rwandy a Ugandy. Právě Rwanda využila situace, kdy v 90. letech minulého století proběhla na jejím území genocida a spousta obyvatel uprchla do sousedního Zaire. Díky novým obyvatelům na území Konga probíhaly etnické rebelie. Když budoucí prezident Désiré svrhnul Mobutu, vyhlásil pro Kongo novou tvář, tedy právě Demokratickou republiku Kongo (MONUSCO nedatováno).

4.1.1 První a druhá konžská válka

Pokud se nyní posuneme více do “současnosti”, v roce 1996 proběhla v DRK první konžská válka, která opět souvisela s nerostným bohatstvím. Následně o dva roky později proběhla druhá konžská válka, která byla oficiálně ukončena v roce 2003. Spousta odborníků se však shodla na tom, že válka dosud trvá, jen v menších intervalech. Obě tyto války silně ovlivnil právě výskyt koltanu. (Smith 2011: 18). Ona druhá konžská válka silně ovlivnila i okolní státy. Této války se zúčastnily Uganda, Rwanda, Burundi, Namíbie, Zimbabwe, Čad a Angola. Do války se přidalo i přes 25 rebelských skupin z okolních států. Válce se taktéž někdy přezdívá “Africká světová válka” (Lalji 2007: 36). Válku takto pojmenovala například Condoleeza Rice¹¹ (Smith 2011: 18).

¹⁰ Zajímavý názor na Mobutu pochází z úst jeho dcery, která v dokumentu od BBC odmítá uznat, že její otec byl hrůzovládce (Youtube 2019).

¹¹ Jedná se o bývalou ministryni zahraničních věcí Spojených států amerických.

4.2 Koltan

Co vlastně koltan je a proč se o něj jeví takový zájem? Jedná se o nerostný kov. Širší zájem o něj byl projeven v 90. letech 20. století, kdy se začala více vyrábět elektronická zařízení (Lalji 2007: 35). Název je odvozený z originálního znění “columbite tantalite¹²”. Když se tento kov rozmělní, následný prášek je vhodným komponentem do elektroniky, protože je velmi dobrým vodičem tepla (Smith 2011: 17).

Samotná těžba koltanu není problematická. Jako první se musí vykácat oblast, ve které chceme těžit. V případě DRK se jedná převážně o prales. Následně se musí vytrhat a zlikvidovat veškerá vegetace, která se v oblasti nachází. Konečným procesem je už samotná těžba, kdy se vytěžené kameny omyjí v řece a z nich se odštěpí koltan. Právě díky tomuto jednoduchému procesu je na denním pořádku to, že dané doly jsou ohrožovány rebelskými skupinami. Samotné DRK není jedinou zemí, ve které se naleziště koltanu nacházejí. Velká ložiska se dají naleznout taktéž v Austrálii, která se řadí mezi největší výrobce. Ovšem území DRK zůstává na světě tím největším nalezištěm. Celkem 80 % světového koltanu se nachází na africkém kontinentě, přesněji východní části DRK. (Lalji 2007: 35).

4.3 Státní a nestátní aktéři

Na území DRK se pohybuje mnoho aktérů, kteří ovlivňují situaci ve státě. Samotná situace je komplikovanější na pochopení kvůli počtu aktivních aktérů. V této části vysvětlím nejdůležitější zástupce jak státních, tak nestátních aktérů.

4.3.1 Tamější aktéři

Prvním, hlavním aktérem je bezpochyby samotná vláda DRK. Ta se kvůli situaci v zemi snaží ovládnout zbytková území, které ovládají jiné ozbrojené skupiny. Pod vládou slouží oficiální armáda DRK, známá jako “Forces Armées

¹² Samotný název je odvozen od řeckého titána Tantaluse, “ který jako mnoho východních Konžanů, našel sám sebe obklopen cennými věcmi, kdy ho zevní síly držely od ovládnutí a nejdůležitější z nich bylo jídlo (Smith 2011: 18.”

de la République Démocratique du Congo” (dále jen FARDC). Bohužel samotná FARDC není nejkvalitnější armádou a trpí řadou problémů. Za zmínku stojí například nedostatečný trénink či nedostatek armádního vybavení (Presl 2013: 5). Z úst jednoho generála FARDC se člověk dozví, že pro samotnou armádu je výhodnější financování vojáků v době konfliktu než v době míru. Právě v době konfliktu mají vojáci za úkol zlikvidovat nepřátele a díky tomu získávají nové zbraně, munici nebo třeba uniformy (Krev v mobilech 2010).

Dalším důležitým aktérem, který silně ovlivňuje situaci v DRK, je skupina Mai-Mai, která vznikla díky tehdejšímu budoucímu prezidentovi, Lauréntu Désirému. Skupina měla hlavní cíl, pomoci sesadit Mobutovu vládu. Později v 90. letech bojovala proti rwandským skupinám. Mai-Mai měly větší míru autonomie, a právě proto si skupina začala později vytvářet postupný odpor vůči tamější vládě. Věří, že právě oni jsou skuteční ochránci s tradičními hodnotami. Později se vytvořilo několik odnoží, kdy: “... některé skupiny dodržují pevný zákon a jsou zapojeny do agendy svobody a sociální spravedlnosti, ostatní se změnilo v predátory populace... (De Heredia 2017: 127–128).”

4.3.2 Regionální aktéři

Situaci v DRK silně ovlivňují dva sousední státy. Jedná se o několikrát zmíněnou Rwandu a Ugandu. Právě oba státy získaly v minulosti obrovské zisky z nerostných surovin. V případě Rwandy se suroviny převážely legálně přes hranice. Až po oficiálním opuštění obou armád zemí si musely najít nové způsoby, jak dospět k zisku. Jak Rwanda, tak Uganda podporují místní povstalecké skupiny a vytvářejí dokonce i nové (Presl 2013: 5).

4.3.2.1 Rwanda

Jedním z příkladů rwandské armády je “Forces démocratiques pour la libération du Rwanda” (dále jen FDLR). Obrovskou část povstalců FDLR tvoří především uprchlíci, kteří utekli před genocidou v roce 1994. Právě FDLR způsobuje velké škody ve východní části DRK. Jejich počet se rok od roku zmenšuje, přesto je jejich vliv stále vidět (Human Rights Watch 2015).

4.3.2.2 Uganda

Ze strany Ugandy můžeme zmínit “Allied Democratic Forces” (dále jen ADF). ADF figuruje především v oblasti Severního Kivu. ADF je zároveň skvělý příklad té armády, která se právě skládá jak z muslimských Ugand’anů, tak Konžanů, kteří se připojili k této skupině. Ze slov civilistů, kteří utekli z jejich táborů, se můžeme dozvědět, že ADF vykonává ukřižovací obřady (Human Rights Watch 2015). Zajímavým počinem ze strany Ugandy je vhodné zmínit i “Mouvement pour la Libération du Congo” (dále jen MLC). Tato skupina nejdříve sloužila pod křídly Ugandy, ale v pozdějších letech se připojila na stranu DRK. Je zajímavé, že nepatrné procento MLC stále slouží Ugandě, tento počet je však minimální (Presl 2013: 5).

4.4 Postup Postkonfliktní rekonstrukce na území Demokratické republiky Kongo ze strany nestátních aktérů

V následujících podkapitolách se zaměřím na možné uplatňování PKR v rámci DRK. Zároveň se pokusím odpovědět na mnou stanovené výzkumné otázky.

“Mezinárodní nestátní neziskové organizace, jako je Human Rights Watch, The Enough Project, IPIS¹³ a Global Witness se v minulosti zaměřili pomocí empirických metod na to, jak spolu souvisí konflikty se vztahem k těžbě v dolech (Smith 2011: 19).”

4.4.1 Postup OSN

Co se týče PKR, návrat k míru je v DRK pomalý. Například z pohledu jejích obyvatel má naprostá většina problém naleznout udržitelné živobytí. Samotná bezpečnost obyvatel je křehká, neboť pilíře PKR je těžké uplatnit v daných oblastech (Perks 2011: 180). I OSN se pokouší poslat do DRK své mírové jednotky. Jedním z prvních počínů OSN na půdě DRK byla mírová mise “Mission de l’Organisation des National Unies en République Démocratique du Congo” (dále jen MONUC), která započala v roce 1999. MONUC vznikla na

¹³ Ze zkratky “International Peace Information Service”

návaznost nově vzniklého státu, kdy DRK podepsalo příměří s pěti regionálními státy. Příměří je podepsané na základě smlouvy zvané “Lusaka Ceasefire Agreement” (MONUSCO nedatováno). Samotná mise se snažila naleznout příčiny obou občanských válek. Hlavním problémem mise MONUC je však to, že OSN, která zjistila spojitost konfliktních zdrojů společně s válkami, neuválila žádné sankce na dané zdroje. Roku 2008 se MONUC spojil s konžskou armádou a snažil se o vyhoštění rwandské armády, která kontrolovala hlavní obchodní cesty těžebních dolů (Le Billon 2012: 34–35).

Další mise OSN, které byly součástí MONUC, probíhaly obdobným rázem, ale s mnohem větší podporou, kdy mírové jednotky OSN čítaly ohromných 17 400 vojáků a přes 2 500 vojáků Evropské unie. Díky tomu se tato mírová mise stala největší v historii OSN. Bohužel jednotky nebyly schopné potlačit násilí, které nastalo ve volbách bezprostředně po skončení konfliktu v roce 2006. Právě tyto volby pomohly k ještě větším nepokojům ve východních oblastech země. Je nutné podotknout, že se v oblastech prováděla rekonstrukce od roku 2003 do roku konání voleb (Englebert – Tull 2008: 107). I když tyto volby byly násilné, jednalo se o první, které byly férové a zachovaly demokratické principy svobodných voleb. Ve volbách vyhrál Joseph Kabila, syn Laurenta Désirého Kabily. V roce 2010 vzniká nová mise OSN, která spíše jen navazuje na probíhající MONUC. Právě tato mise, nyní zvaná jako “MONUSCO” se snaží poukázat na to, že DRK vstupuje do nové fáze vývoje (MONUSCO nedatováno).

4.4.2 Postup Světové banky

Od roku 2004 do roku 2011 probíhal program na obnovu země, který byl vytvořen Světovou bankou a nesl název “National Disarmament, Demobilization and Reintegration Program” (dále jen NDDRP). V průběhu roku 2011 se tento program prodloužil i s následnou podporou ze strany Africké rozvojové banky. Program NDDRP si dával za cíl zlepšení situace v DRK pomocí postupu DDR a byl rozdělen do tří vývojových fází. Samotný program nedosáhl až takového

úspěchu, jak si tvůrci představovali, ale i přesto zmírnil situaci v DRK (Conoir 2012: 3).

4.5 Dosavadní postup Postkonfliktní rekonstrukce v oblasti státu a státních aktérů

Většina postkonfliktních oblastí se snaží podstoupit postup DDR, především pak v oblastech dolů, jako je provincie Ituri, Maniema a severní provincie Katanga. Například až 10 % horníků v provincii Ituri jsou bývalí vojáci, kteří bojovali v konžských válkách (Perks 2011: 180).

Jedním z hlavních problémů v DRK je situace matky a dítěte, kdy spousta žen pracuje v dolech a kvůli tomu si musí s sebou vzít i své dítě. Právě díky tomuto problému se často stává, že děti se následně stanou novými horníky. V některých oblastech DRK téměř neexistuje školní docházka, a pokud ano, není na vysoké úrovni a pro děti je “výhodnější” jít pracovat do dolů společně s matkou. Například v oblastech Kolwezi a Mongbwalu se organizace Solidarity Centre a Save the Children snaží o zlepšení edukativních zdrojů, nových lidí zabývajících se učením a mimoškolních aktivit (Perks 2011: 191).

Joseph Kabila se po svém prezidentském nástupu snažil zlepšit situaci na území DRK. Jedním z jeho větších úspěchů, pokud to tak můžeme pojmenovat, byly mírové smlouvy s Rwandou a Ugandou. Díky této skutečnosti odešlo mnoho cizineckých armád z DRK. Jednalo se například o armády ze zmíněné Rwandy a Ugandy, dále pak Angoly, Namíbie a Zimbabwe. Právě tyto armády kontrolovaly nepokoje na sporných území. Na jedné straně odešly armády, na druhé pak začaly probíhat větší nepokoje v oblastech a vytvořilo se zde vlastní: “vakuum, naplněné milicí, kriminálními sítěmi a zástupci cizích státních aktérů (Ridder – Usanov a kol. 2013: 38)”.

Od roku 2009 spravuje IPIS internetovou stránku s online mapou, na které se návštěvník může dozvědět, kdo ovládá důl. Jedná se o doly z oblasti Severního a Jižního Kivu. Informace se neustále aktualizují a návštěvník webu se taktéž

může dozvědět, co se v daném dole těží nebo počet pracovníků (Smith 2011: 19). Stránka se aktualizuje až do současnosti a v každém roce počet dolů klesá¹⁴.

5. Sierra Leone

5.1 Historie Sierra Leone

Jedná se o zemi v západní Africe. Tak jako DRK, i Sierra Leone byla v minulosti kolonizována evropskými národy. Když začala větší kolonizace západního světa, otroci z Afriky se stali hlavním zbožím, se kterým se obchodovalo. Následně Velká Británie vytvořila společnost, která obchod s otroky spravovala. V pozdějších letech se v Británii zrušilo otroctví a někteří Angličané tlačili na vytvoření symbolického města na území Sierra Leone, které by tento zlom představovalo (UNIPSIL nedatováno). Právě Freetown byl symbolickým městem, které bylo vybudováno pro bývalé otroky a vzniklo v roce 1787 (BBC 2018b). Na začátku 19. století se země stala britskou kolonií a ke konci 19. století se oficiálně stala britským protektorátem. Na rozdíl od DRK nebyla Sierra Leone tvrdě vykořisťována a země byla zvolena jako správce okolních britských kolonií (UNIPSIL nedatováno).

5.1.1 Nezávislost a stínová vláda

Země získala nezávislost 27. dubna 1961. Tehdy událost vítal sir Milton Margai, který prohlásil, že "... Sierra Leone bude modelovým státem." Bohužel krátce po získání nezávislosti v zemi začaly projevovat prvky korupce, autoritářské tendence, došlo k různým převratům, a především k zmanipulovaným volbám. Hlavním problémem země bylo, že před nezávislostí vládlo v zemi mnoho tzv. nejvyšších náčelníků, kteří měli silnou pozici ve vládě a praktikovali své metody řízení. Po získání nezávislosti nebyl potlačen jejich vliv (Allen 1968: 305).

¹⁴ Online mapa se dá nalézt na stránce <https://www.ipisresearch.be/mapping/webmapping/drcongo/v6/#-3/28/5/4/1/> (IPIS nedatováno).

Ze Sierra Leone, jak definuje William Reno, se stal “temný stát” (Reno 1995: 1). Vláda si zajišťovala finanční provize pro sebe a vyplácela místní ministry a zaměstnance (Dobbins – Miller a kol. 2013: 153). Bohužel takto vláda pokračovala ve svých praktikách i v 80. letech a samotnému státu hrozil ke konci dekády ekonomický kolaps. Slabou vládu vedl v té době Siaka Stevens (OECD 2012: 49).

Siaka Stevens byl významným premiérem v 60. letech, kdy byl za jeho vlády proveden vojenský převrat. O rok později se Steven dostal zpátky k moci a od roku 1971 se oficiálně stal prezidentem Sierra Leone, kdy se země oficiálně stala republikou (BBC 2018b). Ke konci 70. let vyhlásil Siaka Steven vládu jedné strany s názvem Sierra Leone People’s Party.

Období vlády Siaka Stevense trvalo do roku 1984, kdy si samotný Stevens zvolil svého nového nástupce. Jednalo se o velitele armády a generála Josepha Saidu Momoha (Zack-Williams 1999: 143). Ten však musel na počátku 90. let uprchnout ze země, neboť byl za jeho vlády připravován převrat kvůli špatným ekonomickým podmínkám, nelidských postupech, a především touze po vytvoření vícestranného parlamentu. Bohužel i tento převrat byl později vystřídán další vládou. V roce 1996 stál v čele vlády Ahmed Tejan Kabbah společně se stranou People’s Party. Tato strana silně tlačila na nezávislost Sierra Leone právě v roce 1961 (Forest 2001: 635).

5.1.2 Občanská válka

Tak jako v mnoha afrických zemích, i v Sierra Leone proběhla občanská válka, která poznamenala fungování státu na několik let. Samotná válka započala oficiálně 23. března roku 1991. Tehdy se skupina z odnože “Revolutionary United Front” (dále jen RUF) rozhodla svrhnout tamější vládu Josepha Momoha (Zack-Williams 1999: 143). Právě RUF bylo zodpovědné za velké krveprolití, které proběhlo v době občanské války. Občanská válka v Sierra Leone je považována za jeden z nejbrutálnějších konfliktů v africké historii (Forest 2001: 636).

Samotné RUF bylo podporováno dalším významným vůdcem, Charlesem Taylorem, který vedl skupinu “National Patriotic Front of Liberia” (dále jen NPFL). Hlavním motivem, proč Charles Taylor podporoval RUF bylo, že chtěl co nejvíce vytěžit z diamantového průmyslu, který byl hojně podporován místní vládou. Výhodou horníka bylo to, že nepotřeboval žádné vzdělání, či odbornou kvalifikaci, a proto mohl jít okamžitě pracovat do diamantových dolů. Jedná se o hlavní zdroj příjmů místních obyvatel. Navíc samotné diamanty dosahovaly obrovských rozměrů, z hlediska kvality a množství. Bylo na denním pořádku, že se kradly, protože minimální mzda nepokryla náklady na základní živobytí. Proto tehdy Charles Taylor společně s NPFL překročil hranici mezi Sierra Leone a Libérií, ze které pocházel (Dobbins – Miller a kol. 2013: 153).

Sierrská vláda se pokoušela bojovat proti RUF několika způsoby. Jedním z nich bylo najmutí vojenské armády známé jako Executive Outcomes. Když tamější obyvatelstvo vidělo snahu vlády bojovat proti RUF, pokusilo se vzít situaci pod vlastní režii. Společnost vytvořila občanské hnutí “Kamajo forces”. Hnutí mělo velké úspěchy v boji, a to až takové, že RUF je vnímalo jako hlavního nepřítele. Spojením hnutí a armády bylo RUF nuceno podepsat v roce 1996 mírovou dohodu. Ta však po jednom roce přestala být platná, protože RUF začínala opět zbrojit a bojovat proti vládě. RUF se povedlo vytlačit z čela vlády zmíněného prezidenta Kabbaha. Dalším krokem RUF bylo dobytí hlavního města, Freetownu. Během následujících 3 týdnů napáchala RUF obrovské škody v oblasti Freetownu a okolních vesnic (Forest 2001: 635–636).

Až v roce 1999 byl podepsán nový mír mezi RUF a místním parlamentem. Mírová smlouva se nazývala Lomé Peace Agreement. Jedním z bodů smlouvy byl i dodatek, že RUF bude oficiálně uznána a zaslouží si své místo ve vládě. I po tomto míru RUF pokračovala v pašerácké činnosti týkající se diamantů. V roce 2001 se setkali zástupci RUF, tamější vláda a zástupci OSN, kdy se dohodli na zákazu těžby diamantů v oblasti provincie Kono. Tento zákaz ale nikdy nebyl oficiálně podepsán. Konečně 18. ledna 2002 oficiálně vyhlásil tehdejší prezident Kabbah válku za ukončenou. Je vhodné zmínit, že v následujících volbách se

snažilo vyhrát politické křídlo RUF, které ale nezískalo ani jedno křeslo v parlamentu. Po volbách se prezident Kabbah zaměřil na: “... ekonomickou obnovou a udržitelný rozvoj. Parlament považoval diamantový sektor, z makro a mikro hlediska, jako klíč k ekonomickému růstu (Kawamoto 2012: 129–131).”

5.2 Krvavé diamanty

Tak jako DRK v předešlé kapitole, i Sierra Leone je bohatá z hlediska nerostného i přírodního bohatství. Na jejím území můžeme naleznout obrovská ložiska diamantů, bauxitu nebo zlata. Silné zastoupení má v Sierra Leone i dřevozpracující průmysl (Dobbins – Miller a kol. 2013: 152).

Právě diamanty v Sierra Leone se staly slavnými, nejen pro svoji kvalitu a krásu: “... ale protože byly ‘krvavé diamanty¹⁵’, drahokamy, které byly vyměňovány a pašovány v podpoře brutální a vleklé občanské války (Kawamoto 2012: 121).”

Historie těžby diamantů na území Sierra Leone sahá až do roku 1930, kdy byly objeveny v provincii Kono (OECD 2012 54) a taktéž v oblasti Kenema, které byly již od dob kolonizace méně důležité a tím pádem byly i méně rozvinuté (Kawamoto 2012: 124). Ještě v roce 1934 byla založena společnost “Sierra Leone Selection Trust” (dále jen SLST). Část příjmů SLST byla následně investována do chodu státu. Hlavním problémem byl fakt, že do země přicházelo mnoho nových horníků, především pak ze sousedních zemí, jako byla Guinea a Libérie. Právě horníci nelegálně pašovali diamanty do svých mateřských zemí. Tato situace od 50. let začala stoupat k větší honbě za diamanty. V té době dochází k poklesu vlivu a příjmů SLST. Po celém území Sierra Leone se začaly vytvářet nové pašerácké obchodní cesty. Mezi ty známější patřily ty, které se rozkládaly mezi provincií Kono a hlavním městem Freetown. Tato trasa byla z obchodního hlediska méně riziková, a proto pašeráci začali bez problému převážet diamanty do sousední Libérie. Právě Libérie neplatila žádné vývozní

¹⁵ Tento název je známější široké veřejnosti taktéž díky filmu “Krvavé diamanty”, ve kterém si zahrál hollywoodský herec Leonardo DiCaprio. Právě film pojednává o konfliktních diamantech a občanské válce v zemi (Howard 2015: 137).

daně a peníze se zde daly “prát”, protože v oblasti Libérie se platí americkým dolarem (Kawamoto 2012: 124).

V roce 1970 získává vláda 51% podíl SLST a zakládá novou společnost “National Diamond Mining Company”. Zprivatizováním diamantových dolů se vláda stala majoritním vlastníkem s neomezeným vlivem v této oblasti. Zprivatizování mělo velký dopad na udělování licencí a vláda se snažila držet dominantní postavení. Právě kvůli této skutečnosti začal diamantový průmysl skomírat. V průběhu let se vláda snažila o zajištění zisku, ale ne všechen dokázala získat. Hlavní skutečností je především to, že diamanty je velice jednoduché vytěžit a následně zpeněžit. Z diamantů se stal černý obchod a podporovala se tzv: “... šedá ekonomika, která brzy zeštíhlila oficiální ekonomiku, podkopala státní kapacitu, legitimitu a přispěla k její křehkosti a kolapsu (OECD 2012: 54). “

Jak jsem již psal v předešlé kapitole (5.1.2), po ukončení občanské války se parlament v čele s prezidentem Kabbahem snažili o zlepšení podmínek v diamantovém průmyslu. Věřili, že právě diamanty jsou klíčem k ekonomickému růstu a stabilitě. Samotná Sierra Leone je jedním z příkladů tzv. prokletí zdrojů (Howard 2016: 144). O tomto prokletí jsem pojednával již v kapitole 3.1.

5.3 Postup postkonfliktní rekonstrukce na území Sierra Leone

“Po konci války v roce 2002, Sierra Leone obdržela značnou pozornost od mezinárodních dárců, obzvláště od bývalého koloniálního vládce Spojeného království. Úsilí o budování národa se pokusilo poukázat na kořeny konfliktu zlepšením vlády, posílením státních institucí, regulací dolního průmyslu, nabízení příležitostí pro mladé ... (Dobbins – Miller a kol. 2013: 152).”

5.3.1 Postup OSN

Tak jako v DRK, i v případě Sierra Leone operují mírové mise OSN. Již v průběhu občanské války na území Sierra Leone zorganizovala OSN úvodní misi “United Nations Observer Mission in Sierra Leone” (dále jen UNOMSIL), která započala v roce 1998. Mise UNOMSIL měla za hlavní cíle zmapovat a odzbrojit

nepřátelské skupiny a taktéž pomoci vládě zvýšit národní bezpečnostní složky. Během 6 měsíců, kdy mise probíhala, vojáci mise UNOMSIL sepisovali informace týkající se porušování lidských práv v daných oblastech. Ještě ke konci téhož roku UNOMSIL společně s dalšími spojenci provedly vojenskou operaci v hlavním městě Freetown, které z velké části obsadily. O rok později byla mise UNOMSIL ukončena a nahrazena jinou misí (UNIPSIL nedatovánob).

Jednalo se o misi “United Nations Mission in Sierra Leone” (dále jen UNAMSIL). Ta volně navazovala na původní misi UNOMSIL, kdy nová mise UNAMSIL získala větší počet ozbrojených složek a snažila se o lepší zprostředkování podmínek, které byly ustanoveny v dohodě Lomé Peace Agreement (UNIPSIL nedatovánob). Je důležité podotknout, že v listopadu roku 2005 UNAMSIL organizovala na půdě Sierra Leone Mezinárodní hudební festival jako: “... ‘konec úspěšné mise OSN v západní Africe’, který přivedl mír a stabilitu do země ... (Neethling 2007: 82).“

Právě účast OSN na půdě Sierra Leone je pozoruhodná. Je důležité zmínit, že Sierra Leone čítá zhruba 5,7 milionů obyvatel a na její půdu bylo vysláno zhruba 13 000 vojáků. Na druhé straně, když se to porovná s DRK z předchozí kapitoly, na její území bylo posláno 10 000 vojáků a počet obyvatel je až desetinásobně větší. Proto lze misi UNAMSIL prohlásit za úspěšnou, neboť se OSN snažila o zlepšení vztahů na půdě Afriky. Její jednotky selhaly na území Somálska a Rwandy v 90. letech. K úspěchu OSN napsal v roce 2006 Solomon Bereva, bývalý viceprezident Sierra Leone, dopis, ve kterém psal: “... nyní je v zemi mír, demokratické volby byly provedeny s úspěchem, a nyní co by měla země dělat je dostat se do normálního businessu z hlediska vývoje (Neethling 2007: 82).”

5.3.2 Postup ze strany organizace Kimberley Process

Jak jsem již několikrát zmínil, diamanty se v postupném vývoji země staly nedílnou součástí. A to až v takovém měřítku, že byly důležitým pilířem v průběhu občanské války. Právě diamantový průmysl je vhodným nástrojem k

prosazení peacebuildingu (Kawamoto 2012: 121). Tamější vláda se snaží co nejvíce prosazovat různé programy a licence k získávání diamantů.

Roku 2003 vznikla asociace Kimberley¹⁶ Process Certification Scheme (dále jen KPCS), která si klade za cíl: “eliminovat dostupnost konfliktních diamantů v řetězu produkce, exportu, importu hrubých diamantů ... (Howard 2016: 137)”. Celá asociace je spravována režimem Kimberley Process. Každá země, která se rozhodla podílet se na procesu, musí splnit základní podmínky. Za prvé je to založení národních institucí, kontrola importu a exportu a splnění základních bodů smlouvy. Za druhé je to dohoda, kdy se země zaváže k transparentním postupům a výměně údajů. Třetím bodem je splnění obchodního vztahu, kdy mezi sebou mohou obchodovat pouze země, které souhlasí s podmínkami KPCS. Posledním bodem, který nalezneme na oficiální stránce, je certifikace daného zboží diamantů, které je “bezkonfliktní“ a vytváření nových certifikací (Kimberley Process nedatováno).

Proces KPCS napomohl k lepší stabilitě těžby diamantů v zemi. Můžeme vidět stoupající trend, kdy v roce 2000, ještě v době války, byly vytěženy legální diamanty v ceně 10 milionů amerických dolarů. V roce 2007 je výsledek jiný, množství legálních diamantů stoupl na úctyhodných 142 milionů amerických dolarů. “Je tím pádem jasné, že participace Sierra Leone v KPCS snížila pašování diamantů, zvětšila vládní příjmy a omezila šedost států (Kawamoto 2012: 133).”

Na druhou stranu, v zemi jsou stále vidět důsledky vlivu občanské války. Jedna z důležitých oblastí, město Koidu, které bylo hojně zdecimováno a lidé se snažili najít i ten sebemenší zlomek diamantu, zažívá revitalizaci. Město se stává lépe obyvatelným. V mnoha oblastech Sierra Leone se staví nové silnice a elektřina je dostupnější v chudších oblastech, které jsou méně zalidněné. Stín minulosti, který v občanské válce decimoval zemi, bude mít ještě velký vliv na rozvoj na současnost. Diamanty budou hrát silnou a nezanedbatelnou roli v budoucnosti této země, která bude díky nim více rozvinutá (Howard 2016: 150).

¹⁶ Název je odvozen od města Kimberley, které se nachází v Jižní Africe. Zde se v roce 2000 setkalo mnoho zástupců z afrických zemí a snažili se společně vyřešit problém konfliktních diamantů (Howard 2016: 145).

5.4 Dosavadní postup Postkonfliktní rekonstrukce

Solomon Berewa (zmiňovaný v kapitole 5.3.1.) poukázal na postupný vývoj země. Věří, že vliv vlády je posílen a její autorita bude silnější. V zemi pokračuje odzbrojování útočníků. Dále přes 1 000 000 obyvatel bylo přesídleno zpět do původních domovů. Došlo k znovuvytvoření veřejných a sociálních institucí a vládní infrastruktura byla přeorganizována. Ekonomika země se více otevřela a začala spolupracovat s Bretton-Woodskými institucemi. Právě díky tomu se stává silnější na mezinárodním poli (Neethling 2007: 91).

6. Angola

6.1 Historie Angoly

Tak jako v předchozích kapitolách o DRK a Sierra Leone, je vhodné si stručně představit historii Angoly. Angola se nachází v jižní části Afriky, u pobřeží Atlantického oceánu. Sousedí s DRK, Zambií a Namibií. Ještě před tím, než na půdu Angoly dorazili první portugalští mořeplavci, byla země obydlena místními kmeny. Existovalo zde království Kongo. Právě Portugalci poprvé vkročili na půdu země ke konci 15. století. Během 16. století začali portugalští kolonizátoři obchodovat s místními obyvateli a tím se vytvořil obchod s otroky. Pro lepší dostupnost obchodu v zemi založili Portugalci v roce 1575 hlavní město Luanda. Obchod s otroky trval až do 19. století, a to do té doby, než byl právně ukončen. Ovládnutí kolonie si Portugalsko uplatnilo až o století později. Po druhé světové válce se z Angoly, jakožto původní kolonie, stává zámořská provincie. V sousedním Kongu začínají vznikat různá hnutí za nezávislost a ideje o nezávislosti se přenesou do Angoly. Vzniklá hnutí postupně vytvářejí v zemi chaos a boj za nezávislost. Jedním z příkladů bojů byly i nepokoje na kávových plantážích, které zanechaly přes 50 000 mrtvých. Boj o nezávislost poté dále pokračoval (BBC 2018a).

6.1.1 Nezávislost Angoly

6.1.1.1 Nezávislá hnutí a okolní události

Ve válce za angolskou nezávislost je pro začátek vhodné představit okolní události, které se staly klíčovými pro další vývoj. Jednou z hlavní vlivů byla celosvětová studená válka a krize v Portugalsku. Portugalsko, které po dlouhé roky ovládalo Angolu, tak na jeho území proběhla v roce 1974 tzv. Karafiátová revoluce¹⁷ (Sobers 2019: 98).

Dalším důležitým faktorem v cestě za nezávislostí byl boj hlavních politických stran v Angole. Právě dané strany se nedokázaly domluvit, kdo jak bude ovládat zemi (Tvedten 1989: 2). Jednalo se o “Movimento popular de libertação de angola” (dále jen MPLA), další stranou je “Frente Nacional de Libertação de Angola” (dále jen FNLA). Poslední strana je “União Nacional para a Independência Total de Angola” (dále jen UNITA) (Sobers 2019: 102).

Jak jsem již na začátku zmínil, angolská nezávislost byla silně ovlivněna událostmi studené války. Právě zmíněné politické strany byly taktéž ovlivněny hráči, kteří “bojovali” ve studené válce. MPLA byla silně podporována ze strany východních států, tedy Sovětským svazem a Kubou. Na druhé straně, UNITA, byla podporována západním blokem, především pak jižní Afrikou a Spojenými státy americkými. Poslední strana, FNLA¹⁸ se spíše držela stranou a převážně jen přihlížela (Tvedten 1989: 2).

6.1.1.2 Průběh nezávislosti

Zástupci portugalského parlamentu se setkali se zástupci bývalých portugalských kolonií¹⁹, aby společně projednali podmínky nezávislosti. Postupně začaly vznikat dohody, které ratifikovaly oficiální nezávislost. 15.

¹⁷ Karafiátová revoluce proběhla v Portugalsku po smrti tehdejšího diktátora, Antónia Salazara, který tvrdě vládl přes 40 let. António Salazar zemřel v roce 1970 a ve funkci ho nahradil Marcello Caetano (Nelson 2018: 279). Ten byl později sesazen v politickém převratu. Nová portugalská vláda začala šířit prvky demokracie (Cook 2014: 4).

¹⁸ Existovala i odnož FNLA, která se nacházela v exklávě Angoly, Cabindě. Nesla název “Frente para a Libertação do Enclave Cabinda”, ve zkratce FLEC, (Tvedten 1989: 2).

¹⁹ Jednalo se o Kapverdy a ostrovy Svätý Tomáš a Princův ostrov (OSN 1975: 3).

ledna 1975 vznikly dohody mezi Angolou a Portugalskem. Datum nezávislosti Angoly bylo stanoveno na 11. listopadu 1975, kdy se nezávislost oficiálně podepsala v portugalském městě Alvor. Portugalská vláda vyjednávala podmínky s angolskými hnutími za nezávislost. Jednalo se o hnutí MPLA, FNLA a UNITA. Společně se dohodly například na kooperaci armády, kdy na území Angoly bude figurovat portugalská armáda čítající 24 000 vojáků a s nimi dalších 24 000 vojáků ze strany MPLA, FNLA a UNITA. Dále Portugalsko vyřešilo otázku exklávy Cabindy, která byla oficiálně uznána jako součást Angoly (OSN 1975: 3).

Portugalský komisař a generální guvernér, António Silva Cardoso, při průběhu nezávislosti pronesl: “V Angole dnes začínáme s implementací dohody podepsané v Algarve, která dělá legitimní reprezentanty angolského lidu – FNLA, MPLA a UNITA – zodpovědné za politiku, která dá národní základ nezávislé vládě této silné zemi (OSN 1975: 4).”

6.1.2 Občanská válka

Občanská válka v Angole se liší od těch zmíněných v DRK a Sierra Leone. Právě ta angolská je učebnicovým příkladem boje mezi západem a východem. Jak jsem již psal v kapitole 6.1.1.1, hnutí za nezávislost byla podporována ze strany Spojených států a Sovětského svazu. Do občanské války se dále zapojily Kuba, Jižní Afrika a Zaire, dnešní DRK. Samotná válka začala téměř po vyhlášení nezávislosti v roce 1975 (Cook 2014: 2).

Právě neschopnost domluvy ze strany politických hnutí vyústilo v boj v zemi. Strana MPLA se snažila prosazovat politiku marxismu, který byl ovlivněn vlivem Sovětského svazu. To se naopak nelíbilo hnutí UNITA, které v době bojů taktéž podporovalo politické hnutí v tehdejší sousední Jihozápadní Africe, dnešní Namibie. Když byl v roce 1980 zvolen americký prezident Ronald Reagan, okamžitě vyjádřil obrovskou podporu straně UNITA (Ball 2016: 20). Právě Spojené státy americké se obávaly, že Angola by se mohla stát dalším místem, kde bude silný komunistický vliv Sovětského svazu. Spojené státy měly obavy z

dalšího politického neúspěchu, jako v případě pádu vietnamského Saigonu ve vietnamské válce roku 1975 (Nelson 2018: 280). Spojené státy americké se snažily reagovat na vliv Sovětského svazu v Africe. Samotný Ronald Reagan pojmenoval vůdce UNITA, generála Savimbiho, “angolským Abrahmem Lincolnem”. K Savimbimu se vyjádřil i ambasador OSN, který ho nazval:” jeden z mála autentických hrdinů našich časů (Cook 2014: 7).”

Ze strany východu, se do války vložila i komunistická Kuba. Její podpora byla obrovská, na angolské bojiště poslala přes 60 000 svých vojáků, a dále několik set lékařů, učitelů a rolníků. Kubánští vůdcové prosazovali v Angole jejich ideologickou revoluci, která:” bojovala proti kolonialismu, kapitalismu a americkém neo-imperialismu ve světě (Ball 2016: 20).”

Během 80. let proběhlo mnoho střetů konfliktů a nastala gradace politické situace zejména v jižní oblasti Angoly. Po vleklých bojích se strany snažily domluvit na ukončení války. Po sériích bojů podepsaly v roce 1988 smlouvu New York Accords, která souvisela s nezávislostí Namibie, a především ukončení bojů v Angole. Následkem smlouvy odešlo mnoho kubánských a jihoafrických vojáků z území Angoly. MPLA se odloučila od prosazování politiky marxismu a snažila se o navázání politických vztahů s UNITA. V roce 1992 proběhly poválečné volby. Když v těchto volbách prohrála strana UNITA, vedená generálem Savimbim, rozhodl se ve válce pokračovat. UNITA s generálem Savimbim již nebyla podporována ze strany Spojených států amerických, a proto navázala vztahy se Sovětským svazem, od kterého překupovala zbraně. Občanská válka pokračovala až do roku 2002, kdy byl spáchán atentát na generála Savimbiho. Vraždou generála Savimbiho a jeho podporovatelů UNITA válka končí. Savimbiho válka proti vládě byla hojně podporována nerostným bohatstvím Angoly, především diamanty (Ball 2016: 20–21).

6.2 Krvavé diamanty

Tak jako v případě DRK a Sierra Leone, i Angola zažila boje a byla financována díky nerostnému bohatství, které se v nich nachází. Samotný termín “krvavé diamanty”, který vysvětluji v kapitole 5.2, je spíše známější pro Sierra Leone. Ale i v případě Angoly hrály diamanty důležitou roli v konfliktu a střetu zájmu.

Diamanty se staly důležitým zdrojem příjmů v “druhé” části angolské občanské války, kdy probíhala “válka o zdroje” (Cook 2014: 2). Obrovské naleziště diamantů se dá naleznout v severní části Angoly, konkrétně v provinciích Lunda Norte a Lunda Sul. Právě obě provincie byly důležité pro politické hnutí UNITA, které získávalo příjmy z pašování diamantů a z jejich zisků dotovalo své vojáky zbraněmi a jídlem. Hlavním problémem těchto provincií je i hranice s DRK, kterou společně sdílí. Vzhledem k slabé a minimální kontrole na hranicích se diamanty daly jednoduše převážet a pašovat (Cillies 2000: 7). Již během 80. let, tedy před druhou částí občanské války, v té době UNITA v čele s generálem Savimbim, pašovala diamanty do sousedního DRK a jižní Afriky a získávala nezanedbatelné příjmy (Grant 2012: 169).

Během války byla UNITA v jednu chvíli největším producentem diamantů v zemi (Fleshman 2001). Ani mezinárodní organizace nebo samotný stát neudělal nic proti UNITA a její těžbě diamantů. Od roku 1992 až do roku 1998 získala UNITA přes 13 miliard dolarů z těžby diamantů. V roce 1998 byl prosazen zákon ze strany OSN, které se pokusilo o zavedení sankce na hnutí UNITA. Výsledkem sankce bylo, pokud byl diamant vytěžen ze strany UNITA na území Angoly, daný kupec si ho nemohl koupit. OSN věřila, že tato sankce utlumí vliv UNITA a její zisky. Tento plán ale nevyšel a UNITA byla nadále financována právě díky diamantům (Howard 2016: 140–141). Vykupovaly je především státy v Africe, a to Burkina Faso, DRK a Togo (Grant 2012: 170).

V době války, když generál Savimbi porušil mírové smlouvy, se negativně zviditelnily diamanty a stávaly se větším terčem pozornosti ze strany různých

mezinárodních mírových organizací, které viděly spojitost mezi diamanty a válečnými konflikty. Generál Savimbi obcházel mezinárodní dohody týkající se distribuce a prodeje diamantů nelegálním vývozem do zemí třetího světa, kde se angolské diamanty smíchaly s legálně vytěženými a následně legální produkty putovaly do Antverp nebo Tel Avivu, kde se produkty finálně zlegalizovaly a byly určeny k oficiálnímu prodeji (Fleshman 2001).

Po atentátu na generála Savimbimo se UNITA postupně rozpadala a přestala ovládat diamantové doly. Spousta členů UNITA se vrátila do běžného života nebo emigrovala do sousedních zemí. Vládní elita začala řešit otázku diamantového bohatství, tak jako v případě ropného bohatství Angoly. MPLA měla právo na řešení situace a snažila se domluvit podmínky s UNITA (Grant 2012: 170).

6.3 Postup postkonfliktní rekonstrukce na půdě Angoly

6.3.1 Postup ze strany organizace Kimberley Process

Tak jako v případě Sierra Leone, i Angola se stala součástí tzv. Kimberley Process, který z části popisují v kapitole 5.3.2. Proto se v této kapitole zaměřím na konkrétní činnost, která probíhá v Angole.

Angola se do procesu KPCS oficiálně přidala v roce 2003, tak jako Sierra Leone a mnoho dalších jiných států. Bohužel samotný proces není až tak úspěšný jako v Sierra Leone, porušování lidských práv je na denním pořádku. Z velké části především páchané na nelegálně pracujících hornících. Právě kruté a nelidské podmínky, které byly praktikovány v době občanské války, pokračují. Hlavním problémem je i fakt, že těžba diamantů v dolech je mnohdy jediný příjem pro místní chudší vrstvu obyvatelstva. To je následně vykořisťováno vojenskými vůdci a vládou, která vykupuje diamanty za malé částky a překupuje je dál. Rafael Marques de Morais, angolský žurnalista a bojovník za lidská práva, jednou prohlásil:” Diamanty vykopané dnes v Lundas nejsou méně krvavé než ty, které financovaly předešlé války. Dnes, mí lidé jsou zavražděni ne pro

financování občanské války, ale z naprosté chamtivosti a zhoubnosti (Howard 2016: 149–150).”

V době války, mezi lety 2001–2002, se na půdě Angoly vytěžilo přes 5 milionů karátů. Po tom, co byl v roce 2003 zaveden proces KPCS, se těžba zvýšila a každým rokem stoupala. Například v roce 2008 se vytěžilo 7,4 milionů karátů. Větší počet je způsoben hlavně kvůli ukončení války a implementaci KPCS. Do země přišlo mnoho nových investorů, kteří věří, že díky KPCS budou diamanty těženy legálně. Samotná vláda se údajně snaží o prosazení zavedení větší kontroly (Kawamoto 2012: 171).

Zajímavé je taktéž to, že zatímco Sierra Leone se s procesem KPCS ztotožnila dobře, Angole se to příliš nedaří. Problém tkví především v tom, že v minulosti se Angola aktivně nezapojovala do jednání s dalšími členy KPCS. V posledních letech začíná být naděje, protože Angola se chce stát dalším předsednickým státem v procesu KPCS. Problémem však je, že Angola nemůže argumentovat dokumentací v diamantovém a ropném průmyslu (Kawamoto 2012: 171–173).

6.3.2 Postup postkonfliktní rekonstrukce ze strany Číny

Čína se v současnosti stala důležitým obchodním partnerem Angoly. Svou strategickou aktivitu započala na území Angoly v roce 2004. Již od tohoto roku začalo proudit z Číny mnoho nových pracovníků, především za ropným bohatstvím Angoly a zlepšením místní infrastruktury. Pro Angolu znamenal tento krok vstupenku do skupiny OPEC²⁰ (De Oliveira 2011: 301). Zároveň země věřila, že díky tomu naváže “staré dobré” historické vztahy s Ruskem a Kubou, které existovaly v době občanské války. Z pohledu Číny se Angola pro tuto zemi stala novým důležitým partnerem. V roce 2006 Čína brala Angolu jako toho nejdůležitějšího partnera a investice do Angoly byly vyšší, než ty, které Čína v minulosti investovala do Saudské Arábie. Angola tak vystřídala Saudskou Arábii,

²⁰ Z anglické zkratky “Organization of the Petroleum Exporting Countries”. Jedná se o seskupení více států, kteří vyvážejí do světa ropu.

kteřá byla pro Čínu nejdůležitějším partnerem z hlediska produkce ropy (Campbel – Chaulia 2009: 45).

6.4 Dosavadní postup postkonfliktní rekonstrukce

Ekonomika Angoly začala rapidně růst po konci občanské války. Mohla za to především stoupající cena za barel ropy. Právě ropa se stala důležitým pilířem pro zahraniční investory. Díky ropě ekonomika vzrostla až o 10 % (Kopiński 2018: 73). Bohužel je toto i problém, protože v Angole se začaly vytvářet vrstvy tzv. “angolských šejků”, kteří se inspiřují těmi z arabského světa. Snaží se investovat především do obchodních center, mrakodrapů, a dalších: “viditelných odznaků jakožto důležitého ropného států (De Oliveira 2011: 297).”

Angola se stala důležitým hráčem v souboji mezi Spojenými státy americkými a Čínou z pohledu investic. Vliv vzrůstu těžby ropy a diamantů se z ní stala nová: “křižovatka dnešní energetické geopolitiky a poslední etapa v globálním soupeření hrající mezi západními, ruskými a čínskými ropnými společnostmi (Campbel – Chaulia 2009: 44).”

I když má Angola velká naleziště ropy a diamantů, roste po ekonomické stránce. Navzdory tomu v zemi stále panuje velká chudoba a místní obyvatelstvo nemá přístup k sociálním pomoci. Jediné, co vláda řeší, je podpora staveb nových oblastí s lepšími podmínkami pro pracující migranty ze sousedních zemí. Vláda neřeší porušování lidských práv, zejména na nejslabší skupině migrantů ze sousední DRK. Důsledkem bezpráví je, že mnoho žen je znásilněno, a to i před očima dětí. De Morais (zmíněný v kapitole 6.3.1.) byl několikrát protiprávně zatčen za odhalení korupce v zemi a jeho internetová stránka byla několikrát záměrně napadena a smazána (Human Rights Watch 2013: 56–58).

7. Výstup z analýzy - postkonfliktní rekonstrukce ve vybraných oblastech

Jak tedy probíhá PKR v oblasti DRK, Sierra Leone a Angole? Získané poznatky z předešlých kapitol se pokusím shromáždit a odpovědět na mnou stanovené výzkumné otázky, které jsem si stanovil v úvodu práce. Z nich vyvodím můj cíl práce a zjistím, jestli v dané oblasti probíhá PRK.

7.1 Postkonfliktní rekonstrukce na území Demokratické republiky Kongo

Začnu u DRK. Jak jsem již v úvodní kapitole o PKR psal, samotná rekonstrukce začíná po ukončení konfliktu v dané zemi. Bohužel konflikt v oblasti DRK setrvává i nadále díky hojnému zastoupení různých ozbrojených skupin. Samotná OSN se pokusila zlepšit situaci v DRK pomocí svých misí MONUC a MONUSCO. Právě zmíněné mise se staly těmi největšími v historii OSN, ale nebyly nejúspěšnější. Na tento “fakt” poukazuji v kapitole o Sierra Leone, kde porovnávám i tamější misi UNAMIL. Když se porovná rozloha DRK a Sierra Leone a počet obyvatel každé země, rozdíl je obrovský. Právě mise MONUSCO měla obdobný počet vojáků, jak sierrská mise. Bohužel v DRK žije 10x více obyvatel. Navíc v DRK existuje mnoho povstaleckých skupin, které narušují chod mírových jednotek OSN.

OSN není jediným zahraničním aktérem, který nějakým způsobem figuruje na půdě DRK. V kapitole jsem zmínil například Světovou banku, která se pokusila o program, který stál na principu DDR. Samotný program nesplnil až tak vysoká očekávání, jaké si Světová banka představovala. Důležitým aktérem je i organizace IPIS, která se pokouší zmírnit nepokoje v koltanových dolech. Na svých webových stránkách má návštěvník možnost vidět, jak každým rokem klesá počet zmíněných dolů.

Pro jedince jako takového je problém přežít v této zemi. Právě konfliktní oblasti, především pak doly, jsou často pro lidi jedinou možností příjmu. Tento

problém se týká i matek, které často, v důsledku chudoby, musí jít společně se svým dítětem pracovat do dolů. Právě tyto záležitosti se snaží řešit organizace Save the Children a Solidarity Centre.

V dokumentu Krev v mobilech si divák může dozvědět, že je podplácení ozbrojených složek na denním pořádku. V samotném dokumentu si divák navíc dokáže živě představit, jak vypadá situace v zemi. Některá území, především pak doly bohaté na nerostné bohatství, ovládají převážně ozbrojené skupiny. Jedná se o východní oblast země. (Krev v mobilech 2010).

Probíhá tedy na půdě DRK úspěšná PKR? V zemi se zmínění aktéři pokoušejí nastolit demokratické hodnoty. Po válce v zemi proběhly vcelku úspěšné politické volby. Bohužel v zemi převládají konflikty způsobené ozbrojenými skupinami a běžný člověk se denně bojí o své zdraví. Právě velké množství ozbrojených skupin, které figuruje ve východní části země, způsobují velké potíže. Proto je velice komplikované mluvit o úspěšnosti PKR. Navíc již zmíněná rozloha samotného DRK nenahrává do karet. Samotná země má velký ekonomický potenciál, ať už díky nerostnému bohatství nebo pracovní síle.

7.2 Postkonfliktní rekonstrukce na území Sierra Leone.

Jak jsem zmínil v předchozí podkapitole, OSN použila obdobný postup i na území Sierra Leone, a to ve své misi UNAMSIL. Právě ta, se na rozdíl od mise MONUSCO, dá považovat za úspěšnější. Jde především o malé procento obyvatel. O úspěšnosti této mise se můžeme přesvědčit i díky akci, kterou mise organizovala jako projev oslavy. K úspěchu se vyjádřil i tehdejší vicepremiér země. O velký postup z hlediska rekonstrukce se pokusila i Velká Británie, jakožto bývalá koloniální velmoc, která v minulosti vedla Sierra Leone.

Dalším důležitým “hráčem”, pokud ho tak můžeme nazývat, je i KPCS. Právě proces KPCS byl v zemi uplatněn takřka po konci občanské války. Snaží se o zlepšení situace, která nastala kvůli nerostnému bohatství země, diamantům. Díky KPCS se diamanty přestaly přeprodat nelegálně a naopak počet těch legálních každým rokem roste. I v případě koltanu v DRK, tak i diamanty v

Sierra Leone jsou pro tamější obyvatelstvo hlavním peněžním přínosem. Samotná Sierra Leone se snaží každým rokem získávat větší množství certifikací týkající se diamantů.

Tehdejší sierrský vicepremiér dále poukázal na skutečnost, že spousta obyvatel se v důsledku postupné rekonstrukce dostává zpět do svých domovů. V mnoha oblastech země vznikají nové části infrastruktury.

Jak je to tedy s PKR v oblasti Sierra Leone? I v zemi proběhly spravedlivé volby, které na rozdíl od DRK nesužovaly nepokoje. V minulosti zde existovala pouze jedna dominantní strana a nyní existuje vícestranný parlament. Z pohledu nerostného bohatství, diamantů, si Sierra Leone uvědomila, že se jedná o hlavní přínos. Proto se snaží každým rokem o zlepšení podmínek pro horníky. Pro obyvatelstvo je jedná o možnost, jak přijít k příjmům. Celková situace se v zemi zlepšuje, i když se stále jedná o jednu z nejchudších zemí světa. I přesto jde mluvit o lepší průběh PKR, než například v DRK.

7.3 Postkonfliktní rekonstrukce na území Angoly

V Angole působilo mnoho zahraničních aktérů a organizací. Je zajímavé, že zde naopak neoperovaly mírové mise OSN, tak jako v případě DRK a Sierra Leone. Přesto se Angola snaží, pokud se to dá tak nazvat, o zlepšení situace, která se týkala diamantových dolů. Tak jako Sierra Leone, i Angola se připojila do procesu KPCS, který se snaží o zlepšení stávajících podmínek týkající se těžby. Zde je vidět zajímavý rozdíl mezi Angolou a Sierra Leone. Sierra Leone, jenž je chudší zemí než Angola, se snaží aktivně participovat na sjezdech KPCS. Právě Angola v minulosti nebyla až tak aktivním členem a až v pozdějších letech projevila větší angažovanost. Na rozdíl od Sierra Leone Angola nedisponuje až tolika certifikacemi, které se týkají diamantů.

Angola se spíše soustředí na vývoj z oblasti ropného průmyslu. Právě ropa se stala důležitým obchodním pilířem mezi Angolou a Čínou. Díky masové podpoře ze strany Číny se na území Angoly začaly stavět mrakodrapy, obchodní centra a místní, kteří ovládají ropná pole, z těchto podpor profitují. Jak zmiňují v

kapitole 6.4, těmto bohatým se přezdívá “angolští šejci”, kteří našli inspiraci u svých arabských kolegů. Bohužel v důsledku toho trpí místní většina obyvatel, která je někdy až na pokraji chudoby. I když z ekonomického hlediska stát roste, chudoba je na denním pořádku.

8. Závěr

PKR v každé oblasti probíhá jinak. Konfliktní zdroje silně ovlivňují situace v mnou analyzovaných oblastech. Právě tyto zdroje jsou důležitým finančním prostředkem, který využívá jak stát, místní obyvatelstvo, tak i obchodní partneři. Ve všech zkoumaných oblastech se aktéři, kteří praktikují PKR, snažili především o nastolení míru po konci občanských válek a konfliktů, které v zemích proběhly. Právě princip nastolení míru je jeden z hlavních nástrojů politiky PKR, který je obsažen v prvním pilíři. Tento pilíř je ale obtížně dosažitelný v zemích, jako je DRK, Sierra Leone a Angola. I když se mezinárodní aktéři snažili o zlepšení situace pro místní obyvatelstvo, zejména ve všech je stále pro většinu obyvatel těžké žít. Dané státy sice disponují jak nerostným, tak přírodním bohatstvím, které však neumí prakticky využít. Na druhé straně, spousta aktérů se snažila o zlepšení běžného života prosazením druhého pilíře, kdy se snaží ozbrojovat místní partyzánské skupiny, například i ty, které stály za vývojem občanských válek.

Co se týče mezinárodních a nestátních aktérů, najdeme jich v oblasti DRK, Sierra Leone a Angoly mnoho. V oblasti DRK zde figuruje OSN, které se snaží o nastolení rovnováhy v této zemi. Právě z dokumentu Krev v mobilech si divák udělá jasno to, jak je OSN v DRK "chudá". I přesto, že se snaží, OSN nedokáže kontrolovat všechny oblasti a například východní část země je silně ovládaná tamějšími ozbrojenými skupinami. Dalším aktérem, který se snažil nějakým způsobem zlepšit situaci v DRK, byla Světová banka. Ta se pokusila o nastolení lepších podmínek pomocí programu DDR. Tento program nedosáhl až takového úspěchu, jaký si Světová banka představovala. Přesto ale nepatrným krokem pomohla k mírné stabilizaci v zemi. Další aktéři, kteří se nějakým způsobem pokouší o prosazování pilířů PKR na území DRK, jsou Human Rights Watch, The Enough Project, Global Witness nebo organizace IPIS. Právě poslední aktér je pozoruhodný v tom, že se snaží zlepšit certifikaci těžby koltanu a mohl se rozlišit na legálně a nelegálně získaný. Samotný stát se snaží podporovat mezinárodní aktéry v pomoci s PKR. Bohužel, jak jsem již zmínil,

východní část země je silně kontrolována místními ozbrojenými skupinami, a proto spíše rekonstrukce jako taková postupuje pomalým tempem.

Z pohledu Sierra Leone je situace trochu podobná. I na půdě tohoto státu figurovalo OSN, s tím rozdílem, že zde bylo úspěšnější v porovnání s DRK. Právě malá rozloha státu a malé zalidnění napomohlo k úspěšnosti této mírové mise. V zemi postupně proběhly spravedlivé a demokratické volby a v zemi se více stabilizoval mír po válce. To byl jeden z pilířů PKR. V případě Sierra Leone došlo k postupnému získání bývalých bojovníků hnutí RUF na svou stranu. Mnoho obyvatel se v průběhu let dostalo zpět do svých domovů a pomalými krůčky se snaží dostat zpět do svého života. Důležitým aktérem, který silně ovlivnil situaci v zemi, je i skupina Kimberley Process, která silně omezuje zastoupení konfliktních diamantů v zemi. Země samotná těží diamanty, které na sobě nemají krev a mohou se pyšnit mnoha certifikacemi. Diamanty zde hrají velkou roli i po válce. Proto se stát snaží každým rokem zlepšovat podmínky pro místní, kteří v těchto dolech pracují. Každým rokem se proto zvětšuje počet získaných certifikátů. Tak jako v případě DRK, i Sierra Leone má ještě dlouhou cestu k dokončení PKR. Stát jako takový se snaží podporovat pilíře i aktéry, kteří na jejím území praktikují PKR.

Poslední zkoumaná oblast, Angola, se od dvou zkoumaných oblastí liší. Jedním z hlavních rozdílů je například ten, že v oblasti nefigurovala OSN se svými mírovými misemi. To je možná i jeden z důvodů, proč na území Angoly probíhá PKR jiným způsobem. Tak jak DRK, i Angola má obrovské území a velké naleziště nerostného bohatství. Právě z toho se země snaží vytěžit především se zahraniční spoluprací ze strany jiných aktérů. Jedním z těchto důležitých aktérů je Čína, která se snaží vytvořit silnou spolupráci s rozvojem ropného průmyslu a do Angoly investuje nemalé jmění. Z toho těží především místní elita, která získává vyšší postavení oproti zbytku chudého obyvatelstva. Z hlediska diamantů země nepokročila v kvalitnější těžbě, tak jako Sierra Leone. I když je Angola členem KPCS, spíše se zaměřuje na ropný průmysl, ve kterém vidí větší budoucnost. I v Angole v průběhu let proběhly spořádané volby. I

přesto ale v zemi probíhá porušování lidských práv. Je tedy otázka, zda Angola bude k situaci přihlížet nebo se pokusí zlepšit stávající situaci většímu množství obyvatel.

Použité zdroje

Allen, Christopher (1968). Sierra Leone Politics since Independence. *African Affairs* 67 (269), s. 305–329.

Asuni, Judith Burdin (2009). *Blood Oil in the Niger Delta* (Washington DC: United States Institute of Peace).

Ball, Jeremy R. (2017). The History of Angola. *Oxford Research Encyclopedia of African History*. (<https://oxfordre.com/africanhistory/view/10.1093/acrefore/9780190277734.001.0001/acrefore-9780190277734-e-180>; 10. 3. 2021).

Barakat, Sultan – Zyck, Steven A. (2009). The Evolution of Post-Conflict Recovery. *Third World Quarterly* 30 (6), s. 1069–1086.

BBC (2018a). *Angola profile – Timeline* (<https://www.bbc.com/news/world-africa-13037271>; 19. 3. 2021).

BBC (2018b). *Sierra Leone country profile* (<https://www.bbc.com/news/world-africa-14094194>; 11. 3. 2021).

Bureš, Oldřich (2003). Mírové operace OSN v postbipolárním světě – méně znamená více. *Mezinárodní vztahy* 38 (3), s. 24–43.

Campbell, Horace – Chaulia, Sreeram (2009). Unequal Equals: Angola and China. *World Affairs: The Journal of International Issues* 13 (1), s. 44–83.

Cillies, Jakkie (2000). Resource wars – a new type of insurgency. In: Cillies, Jakkie – Dietrich, Christian. *Angola's war economy: The role of oil and diamonds* (Pretoria: Institute for Security Studies), s. 1–19.

Congo: A journey to the heart of Africa - Full documentary - BBC Africa; In: Youtube (online). 5. 11. 2020 (<https://www.youtube.com/watch?v=43xTvpWLW4&pbjreload=101>; 19. 1. 2019). Kanál uživatele BBC News Africa.

Conoir, Yvan (2012). *Ending War, Building Peace : Contribution of the National DDR Program in DRC to Peace in the African Great Lakes Region* (Washington DC: World Bank).

Cook, Christopher R. (2014). Diamonds, Oil, and the American media: Filtering Out the Logic of Plunder in the Angolan Civil War. *Air & Space Power Journal - Africa and Francophonie* 5 (3), s. 2–18.

De Heredia, Marta Iñiguez (2017). *Everyday Resistance, Peacebuilding and State-making: Insights from 'Africa's World War'* (Manchester: Manchester University Press).

De Oliveira, Ricardo Soares (2011). Illiberal peacebuilding in Angola. *The Journal of Modern African Studies* 49 (2), s. 287–314.

Dobbins, James – Miller, Laurel E. a kol. (2013). *Overcoming Obstacles to Peace: Local Factors in Nation-Building* (Santa Monica: RAND Corporation).

Englebert, Pierre – Tull, Denis M. (2008). Postconflict Reconstruction in Africa: Flawed Ideas about Failed States. *International Security* 32 (4), s. 106–139.

Fleshman, Michael (2001). 'Conflict diamonds' evade UN sanctions. *Africa Renewal*. (<https://www.un.org/africarenewal/magazine/december-2001/conflict-diamonds-evade-un-sanctions>; 10. 3. 2021).

Forest, Laura (2001). Sierra Leone and Conflict Diamonds: Establishing a Legal Diamond Trade and Ending Rebel Control over the Country's Diamond Resources. *Indiana International & Comparative Law Review* 11 (3), s. 633–664.

Ghali, Boutros Boutros (1992). An Agenda for Peace: Preventive Diplomacy, Peacemaking and Peace-keeping. *International Relations* 11 (3), s. 201–218.

Grant, J. Andrew (2012). The Kimberly Process at ten: Reflections on a decade of efforts to end the trade in conflict diamonds. In: Lujala, Päivi – Rustad, Siri Aas, *High-Value Natural Resources and Post-Conflict Peacebuilding* (London: Earthscan), s. 159–179.

Hamre, John J. – Sullivan, Gordon R. (2002). Toward Postconflict Reconstruction. *The Washington Quarterly* 25 (4), s. 85–96.

Howard, Audrie (2016). Blood Diamonds: The Successes and Failures of the Kimberley Process Certification Scheme in Angola, Sierra Leone and Zimbabwe. *Washington University Global Studies Law Review* 15 (1), s. 137–159.

Human Rights Watch (2013). *World report 2013: Events of 2012* (Bristol: Bristol University Press).

Human Rights Watch (2015). *Our School Became the Battlefield* (<https://www.hrw.org/report/2015/10/27/our-school-became-battlefield/using-schools-child-recruitment-and-military>; 8. 3. 2021).

Humphreys, Macartan (2005). Natural Resources, Conflict, and Conflict Resolution. *Journal of Conflict Resolution* 49 (4), s. 508–537.

IPIS (nedatováno). *Carte de l'exploitation minière artisanale dans l'Est de la RD Congo* (<https://www.ipisresearch.be/mapping/webmapping/drcongo/v6/#-3/28/5/4/1/>; 10. 2. 2021).

Jabareen, Yosef (2013). Conceptualizing “Post-Conflict Reconstruction” and “Ongoing Conflict Reconstruction” of Failed States. *International Journal of Politics Culture and Society* 26 (2), s. 107–125.

Kabamba, Patience (2012). External Economic Exploitation in the DRC: 1990–2005. *African Studies Review* 55 (1), s. 123–130.

Kawamoto, Kazumi (2012). Diamonds in war, diamonds for peace: Diamond sector management and kimberlite mining in Sierra Leone. In: Lujala, Päivi – Rustad, Siri Aas, *High-Value Natural Resources and Post-Conflict Peacebuilding* (London: Earthscan), s. 121–145.

Kimberley Process (nedatováno). *What is the Kimberley Process?* (<https://www.kimberleyprocess.com/en/what-kp>; 11. 3. 2021).

Kopiński, Dominik (2018). A Successful Failed State after All? The Case of Angola. *Politeja* 56 (5), s. 67–84.

Krev v mobilech [dokumentární film]. Režie Frank Piasechi Poulsen. Dánsko/Německo, 2010.

Lalji, Nadira (2007). The Resource Curse Revised: Conflict and Coltan in the Congo. *Harvard International Review* 29 (3), s. 34–37.

Le Billon, Philippe (2012). Bankrupting peace spoilers: Can peacekeepers curtail belligerents’ access to resource revenues? In: Lujala, Päivi – Rustad, Siri Aas,

High-Value Natural Resources and Post-Conflict Peacebuilding (London: Earthscan), s. 25–48.

Lujala, Päivi – Rustad, Siri Aas (2012). High-value natural resources: A blessing or a curse for peace? In: Lujala, Päivi – Rustad, Siri Aas, *High-Value Natural Resources and Post-Conflict Peacebuilding* (London: Earthscan), s. 3–18.

Mähler, Annegret (2012). An inescapable curse? Resource management, violent conflict, and peacebuilding in the Niger Delta. In: Lujala, Päivi – Rustad, Siri Aas, *High-Value Natural Resources and Post-Conflict Peacebuilding* (London: Earthscan), s. 391–412.

MONUSCO (nedatováno). *Background* (<https://monusco.unmissions.org/en/background>; 2. 3. 2021).

Neethling, Theo (2007). Pursuing sustainable peace through post-conflict peacebuilding: The case of Sierra Leone. *African Security Review* 16 (3), s. 81–95.

Nelson, Glen (2018). Out of Angola. *A Journal of Mormon Thought* 51 (3), s. 279–294.

OECD (2012). *International Drivers of Corruption: A Tool for Analysis* (Paris: OECD publishing).

OSN (1975). Decolonization: Developments in Angola, Cape Verde, And Sao Tome And Principe. *United Nations Department of Political Affairs, Trusteeship and Decolonization* 2 (4), s. 1–28.

Perks, Rachel (2011). Towards a Post-Conflict Transition: Women and Artisanal Mining in the Democratic Republic of Congo. In: Lahiri–Dutt, Kuntala,

Gendering the Field: Towards Sustainable Livelihoods for Mining Communities (Canberra: ANU Press), s. 177–196.

Presl, Dominik (2013). *Současná situace v Demokratické republice Kongo* (Praha: Asociace pro mezinárodní otázky).

Reno, William (1995). *Corruption and State Politics in Sierra Leone* (Cambridge: University Press).

Ridder, Marjolein de – Usanov, Artur a kol. (2013). *Coltan, Congo & Conflict: POLINARES CASE STUDY* (Haag: Hague Centre for Strategic Studies).

Rotberg, Robert I. (2003). Failed States, Collapsed States, Weak States: Causes and Indicators. In: Rotberg, Robert I., *State Failure and State Weakness in a Time of Terror* (Washington DC: Brookings Institution Press), s. 1–26.

Smith, James H. (2011). Tantalus in the Digital Age: Coltan ore, temporal dispossession, and „movement“ in the Eastern Democratic Republic of the Congo. *American Ethnologist* 38 (1), s. 17–35.

Sobers, Candace (2019). Independence, Intervention, and Internationalism: Angola and the International System, 1974–1975. *Journal of Cold War Studies* 21 (1), s. 97–124.

Tvedten, Inge (1989). *The War in Angola: Internal Conditions for Peace and Recovery* (Uppsala: Nordiska Afrikainstitutet).

UNIPSIL (nedatováno). *About Sierra Leone: History* (<https://unipsil.unmissions.org/about-sierra-leone-history>; 11. 3. 2021).

UNIPSIL

(nedatovánob).

Background

(<https://unipsil.unmissions.org/background>; 11. 3. 2021).

United States Insitute of Peace (2007). *Natural Resources, Conflict, and Conflict Resolution* (Washington DC: United States Insitue of Peace).

Waisová, Šárka (2011). Bezpečnostně-rozvojový vztah: typologie, historie a implementace měnícího se paradigmatu. *Obrana a Strategie* 11 (2), s. 91–110.

Zack–Williams, Alfred B. (1999). Sierra Leone: The Political Economy of Civil War, 1991-98. *Third World Quarterly* 20 (1), s. 143–162.

Resume

The bachelor work is focused on introducing the phenomenon of post-conflict reconstruction and then the application on three specific areas. The work consists the theoretical part, where is deeply introduced princip of the reconstruction. The theoretical part explains the historical part of the reconstruction and its development. Next part of the theoretical part are conflict resources, which are explained as a term and applied to specific case. In the practical part, there are three areas, which are introduced by conflict for resources. This practical part explains these specific areas, by historical and conflict point. Then there is an explanation of every conflict resource from the specific area. By gaining of these informations, every area contains a detailed view on current events in that country and answers a question, if that area is in progress by the post-conflict reconstruction and how is that area influenced by conflict resources.